

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomanta: **Jiří Šimek**

Téma a rozsah práce: **Morální argumentace v rozvažování soudů při aplikaci práva**, cca 65 normostran textu

Datum odevzdání práce: 20. února 2012

Diplomová práce Jiřího Šimka je pozoruhodná úvaha nad významem a relevancí morálních argumentů při aplikaci a interpretaci práva. Kromě úvodu a závěru má čtyři části věnované 1. základním pojmům etiky, morálky, morální normy a vztahu mezi morálkou a právem, 2. rozboru cest, kterými se morální argumentace do procesu aplikace a interpretace práva dostává, 3. vysvětlení významu fenomenologické hermeneutiky pro interpretaci práva a 4. nezbytnosti zvažování též morálních argumentů v takto definovaném pojetí interpretace práva.

Morální normy a právní normy definuje podle E. Tugendhata v kontextu dalších typů norem a představuje velmi zajímavý pohled ekonomické analýzy na jejich vzájemný vztah; zvažuje například podmínky, za nichž se vyplatí podporovat účinnost morálních norem právní regulací. Velmi přehledně podává též šest variant vztahu práva a morálky podle C. Woodarda. Velmi dobrá opora diplomové práce v zahraniční, zvláště anglosaské, právněteoretické, právněfilosofické i obecně filosofické literatuře je velkou předností diplomové práce.

Druhá kapitola analyzuje především, jak je morální argumentace vtahována do aplikace a interpretace práva skrze neurčité právní pojmy, generální klauzule, jako je typicky přímý zákonný odkaz na „dobré mravy“.

Třetí kapitola je jedním z nejsrozumitelnějších rozborů vlivu fenomenologické hermeneutiky na interpretaci práva v českém jazyce. Přestože má tato kapitola spíš přípravný charakter pro kapitolu čtvrtou, má značnou hodnotu vlastní.

Čtvrtou kapitolou Jiří Šimek vstupuje do aktuální české diskuse o interpretaci a argumentaci v právu a konstruuje osu, na niž řadí argumenty podle míry formalizace důvodů jejich platnosti: *„Na jedné straně budou stát argumenty vycházející nejvíce ze samotného textu zákona (např. jazykový výklad), o kousek dál budou argumenty vycházející z účelu zákona (formalizace důvodu jejich platnosti je nižší než u argumentů čistě jazykových), dále ty, které budou mít důvod své platnosti v pouhém uznání, a nakonec ty, které nebudou mít ani to. S postupem po ose se budou měnit hodnoty, které jednotlivé argumenty posilují. Zatímco argumenty formalizačně nejbližší prameni práva budou prospívat především principu právní jistoty, dělby moci a jednotnosti rozhodování, s větší vzdáleností argumentů od formalizace se otevírá možnost pro širší racionální zhodnocení jednotlivých případů a tím i dosažení spravedlnosti ve smyslu větší konformity s názorem na řešení určitých situací*

převládajícím ve společnosti, ale pokud bychom zašli příliš daleko, otevírá se prostor pro arbitrární rozhodování a osobní libovůli soudce.“ (str. 44)

Dále rozebírá jednotlivé důvody pro používání více či méně formalizovaných argumentů. Z pozic diskursivní teorie požaduje používání výhradně racionálních argumentů, ukazuje ale, že i morální argumentace může být takovou racionální argumentací (str. 54 – 55).

Nakonec dochází k závěru, že morální argumenty mají v právu své místo, avšak místo velmi omezené a velmi specifické (str. 56). S tím lze souhlasit, stejně jako s naprostou většinou ostatních Šimkových závěrů. Rovněž Šimkův zájem o hermeneutický přístup k interpretaci práva sdílím a výklad tohoto přístupu v diplomové práci shledávám velmi přínosným.

Zaujala mě i krátká zmínka o interpretační klauzuli v § 10 nového občanského zákoníku, jehož vyhlášení ve Sbírce zákonů lze očekávat každým dnem. Právě na rozbor tohoto ustanovení ve vztahu k tématu diplomové práce bych zaměřil svoji otázku v rámci obhajoby diplomové práce.

Práci samozřejmě doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm **výborně**. Jiří Šimek prokázal ve své diplomové práci i ve svém vystoupení o ní na vědeckém semináři vynikající schopnost právněteoretické a právněfilosofické analýzy včetně velmi působivého předstření myšlenek čtenářům i posluchačům a rozhodně by se měl teorii práva dále věnovat třeba i jako doktorand na naší katedře.

V Praze dne 18. března 2012.

JUDr. PhDr. Jan Wintr, Ph.D.
vedoucí diplomové práce